

Magyar felszólalás a Biztonsági Tanácsban

● New York (MTI)

A Biztonsági Tanácsnak a palesztin bizottság jelentésével kapcsolatos vitájában felszólalt dr. Bányász Rezső, a Magyar Népköztársaság állandó ENSZ-képviselőjének helyettes vezetője is. Magyarország mint ismeretes, tagja az említett bizottságnak.

A Magyar Népköztársaság kormánya és népe rendkívül fontos, kiegyensúlyozott, reális dokumentumnak tekint a palesztin nép elidegeníthetetlen jogainak gyakorlását

illető kérdésekkel foglalkozó bizottság jelentését, és őszintén reméli, hogy a Biztonsági Tanács támogatni fogja ajánlásait, amelyek a palesztin nép, a Közel-Kelet egysége és a béke és biztonság általános érdekeit szolgálják — hangsúlyozta a magyar delegátus, majd rámutatott: Magyarország támogatja a palesztin nép és törvényes képviselője, a PFSZ igazságos harcát, és a jövőben is minden támogatást megad ahhoz, hogy végleg felszámolják a külföldi agresszió következményeit.

Schmidt elítélte a fajüldöző politikát

● Bonn (MTI)

Pénteken délután befejeződött Johannes Vorster dél-afrikai miniszterelnök négy napos nyugat-németországi látogatása. A pretoriai kormányfő sajtóértekezletén közvetve elismerte, hogy dolgvégezetlenül tér vissza hazájába. Vorster állást foglalt a faji elkülönítés politikájának fenntartása mellett.

Vorster pénteken délelőtt fogadta Helmut Schmidt kancellár. Klaus Bölling kormányzóvivő közlése szerint Schmidt elítélte a dél-afrikai apartheidpolitikát, mert az emberi szabadságjogok megsértését látja benne, és olyan politikai intézkedések megtételét javasolta Vorsternek, amelyek alkalmasak lennének a dél-afrikai problémák békés megoldására.

Az OKP hajlandó kormányzati felelősséget vállalni

A Kereszténydemokrata Párton a sor Lehetetlen a bukott formulák alkalmazása

● Róma (MTI)

Az Olasz Kommunista Párt vezetősége határozatban értékelte a június 20.—21-i parlamenti választásokat, a párt minden eddigit felülmúló választási sikerét.

A határozat megállapítja: az olasz dolgozók, nők, fiatalok, értelmiségiek, a társadalom minden rétegének képviselői tömegesen nyilvánították ki egyetértésüket a kommunista politikájával, adtak támogatást ehhez a politikához. Az OKP az egyetlen párt, amely az előző, 1972—73-as választásokhoz képest előretört, meghozta óriási mértékben, 48 új képviselői és 22 új szenátori helyet szerezve. Az OKP előretörése és a szocialista párt előző eredményeinek megtartása — mutat rá a határozat — a választási eredmények legdöntőbb mozzanata, ezek következtében a parlament összetétele a baloldal javára módosult.

A továbbiakban a vezetőség kiemeli a Rómában elért eredményt: a közigazgatási választáson az OKP a fővárosban az első helyre került.

A kereszténydemokrata párt választási eredményével kapcsolatban a határozat rámutat, hogy a KDP a kisebb jobboldali pártok és az újfasiszták szavazatvesztéséig áran érte csak el az 1972-es szintet, és hogy a választók inkább a KDP balszárnyához tartozó programot, tehát a párt megújulást ígérő irányvonalát támogatták. Ez azt jelenti, hogy a megújulási igény általános volt az olasz választók részéről, teljesen egyöntetű törekvés. Ez gyökeres változást sürget a politikában, az ország kormányzásában — hangsúlyozta az OKP. „Lehetetlenné vált a régi és megbukott formulák, megoldások alkalmazása” — szögezte le a határozat.

Az Olasz Kommunista Párt vezetősége újból megállapítja: nem lehet demokratikus megoldást találni az ország számos égető problémájára, a gazdasági és társadalmi válságra, nem lehet szilárd

vezetést biztosítani az országnak, ha nem valósul meg a munkásmozgalom egészének teljes jogú részvétele az irányításban. Ezen az alapvető igényen alapul az OKP konkrét javaslata, amelyet a választási kampányban hangsúlyozott: össznépi koalíciós kormány alakítása. Az OKP hajlandó kormányzati felelősséget vállalni — hangsúlyozta a továbbiakban a határozat. A KDP-n a sor, hogy mint többségi párt, javaslatot tegyen, megalapozott és konkrét javaslattal álljon elő a válságproblémák megoldására. És ezt csak úgy teheti, ha felhagy a kommunistaellenes, az OKP-t kirekesztő irányvonalával.

RÁDIÓTELEX

A JUGOSZLÁV PÁRTKÜLDÖTTÉGET TITO VEZETI

Pénteken Belgrádban hivatalosan közölték, hogy a Jugoszláv Kommunista Szövetsége Központi Bizottságának Elnöksége úgy határozott, hogy a VVJKSZ, amely „kezdetől fogva konstruktívan működött közre az európai kommunista és munkáspártok tanácskozásának előkészítő munkálataiban, részt vesz az európai kommunista és munkáspártok június 29-re és 30-ra összehívott konferenciáján”. A JKSZ küldöttségét Joszip Broz Tito, a párt elnöke vezeti.

AZ OKP DELEGÁCIÓJÁT BERLINGUER VEZETI

A L'Unitá, az Olasz KP központi lapja pénteki számában hírl adja: a berlini szerkesztő bizottsági ülés határozatot hozott arról, hogy június 29-re összehívják az európai kommunista és munkáspártok értekezletét. A lap azt is közli, hogy az OKP küldöttségét a berlini találkozó Berlinguer főtitkár vezeti.

BEFEJEZŐDTEK GROMIKO ÉS FISCHER TÁRGYALÁSAI

Pénteken Moszkvában közleményt adtak ki Andrej Gromiko szovjet és Oskar Fischer NDK-külgügyminiszter tárgyalásairól. A Német Demokratikus Köztársaság külgügyminisztere a nap folyamán hazautazott a szovjet fővárosból.

ARISMENDI NYILATKOZATA

Rodney Arismendi, az Uruguai Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára interjú adott a Tribune című, az NDK-ban megjelenő szakszervezeti lapnak. Az újság pénteki számában közölt interjúban Arismendi a latin-amerikai hazafiak, köztük Luis Corvalán és a többi fogoly iránti nemzetközi szolidaritás elmélyítésére szólított fel.

PHENJANI FELHÍVÁS

„Az amerikai csapatok Dél-Koreából való kivonásáért vívott harc hónapja” alkalmából a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság társadalmi szervezetei közös nyilatkozatot adtak ki. Ebben felszólították a szocialista és fejlődő országokat, a világ haladó és békeszerető erőit, hogy fokozzák szolidaritásukat a koreai nép igazságos ügyének támogatása érdekében.

BÁTYAI JENŐ:

Lapok a szegedi tudomány- és technikatörténetből

117.

Szeged természettudományos emlékei között elismerésre méltó hely illeti meg dr. Schmidt Sándort, korának kiváló ásványtan tudósát, aki 1855-ben született Szegeden. Édesapja, Schmidt Ádám, városi tanácsos volt.

Rövidre szabott élete fiatal éveit szülővárosában élte, itt járta alap- és középfokú iskoláit. Budapesten előbb a tudományegyetemen, majd a műegyetemen tanult. Egyetemi éveiből kettőt Strassburgban töltött, ahol doktori diplomáját is megszerezte. Tanulmányai befejeztével hazatért, és itthon a Magyar Nemzeti Múzeumban vállalt állást.

Rendkívüli szorgalmával és kiemelkedő felkészültségével hamar magára vonta a szakmai körök figyelmét, és múzeumi állásának megtartása mellett, 1890-től a budapesti egyetemen az ásványtan nyilvános rendkívüli tanárává nevezték ki. A Nemzeti Múzeum ásványtáráról 1894-ben végképp megvált, hogy a műegyetemi ásványtan tanszéki munkájának szentelje minden idejét. Schmidt műegyetemi professzorsága alatt törhetetlen erővel dolgozott az ásványtan hazai elismeréséért, a külföldhöz való felzárkózásért. Oktató és kutató munkássága mellett ezért vállalta 1877-től 1881-ig a Földtani Ertesítő szerkesztését. Ugyancsak az ő szerkesztői munkássága alatt virágzott fel, vált színvonalassá, 1885-től 1894-ig a Természettudományi Füzetek.

Az ásványtanon belül a 17. században Steno által megalapozott kristálytan volt a legkedvesebb működési területe, és ebben ért el kiemelkedő eredményeket. Egyik kiváló munkájában, *A kristályokról* című művében alapos részletes-

séggel foglalta össze a múlt század végéig a tudományágban elért eredményeket. E könyv kézikönyv jellege mellett, hosszú évtizedeken keresztül az egyetlen ifjúságnak is egyedüli magyar nyelvű szakirodalmi szolgált. Az ásványok közül különösen a nagy keménységű, szép fényű drágakövek érdekelték. A természet és csodálatos szépségű teremtményeiről, amelyek szépségét a fénytörés és az erős színszóródás vagy rendszerint átlátszóságukkal párosult pompás szín, illetve színjáték okozza, kétkötetes művében adott összefoglalást *A drágakövek* címmel, 1896-ban. A hazai és a külföldi szaklapok számtalan tudományos munkát közöltek Schmidt Sándortól, s nemegyszer a szerkesztőségek versengtek kéziratáért.

Tudósi munkásságát a hazai tudományos világ aránylag hamar elismerte. 36 éves korában, 1891-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta. Fő műve, *A kristálytan története* halála után, 1911-ben jelent meg.

„Természet és tudomány! Két fogalom — írja egyik munkájában — mindegyik óriási területet foglal el, amelyeknek határait legalább a természetre vonatkoztatva nem is sejtjük. A természet reánk nézve egy adott dolog, amely anyagában, megnyilvánulásaiban tőlünk független. A tudomány ellenben bennünk gyökerezik, fejlesztése, irányítása elsősorban tőlünk függ. Szintén figyelemre méltó az anyagról és az energiaról írt századeleji véleménye: „A természetben eddig két felismert valóság körül forog minden. Az egyik az anyag, a másik az energia. Az előbbi réges-régóta ismert, és szüntelenül előttünk fekvő valami, az utóbbit pedig a 19. század közepe

Döntött az egységes nemzetgyűlés, az ország neve:

Vietnami Szocialista Köztársaság

A főváros: Hanoi — Le Duan beszéde

● Hanoi (TASZSZ, MTI)

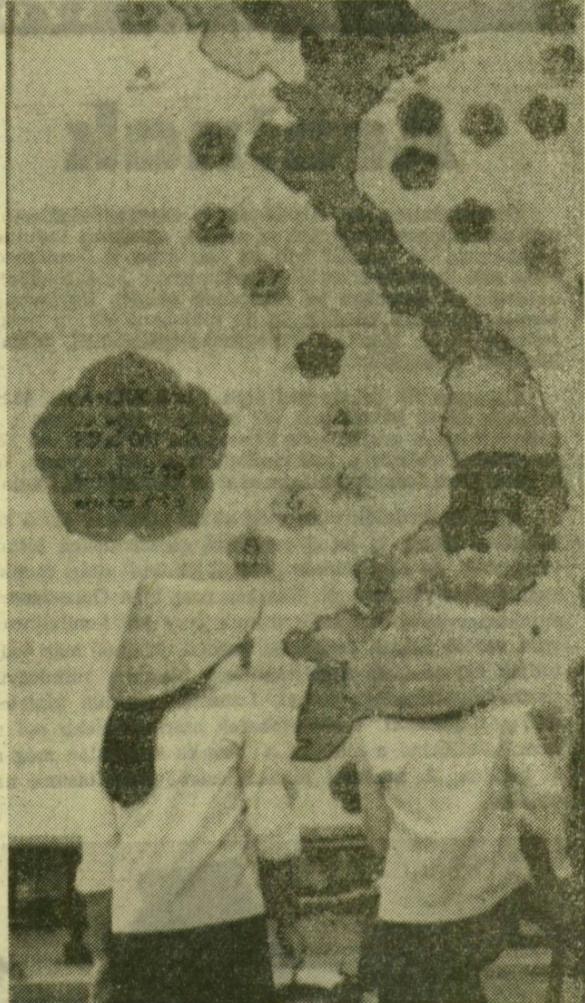
Hanoiban folytatja munkáját az egységes vietnami nemzetgyűlés első ülésszaka. Le Duan, a VDP KB első titkára csaknem kétórás beszédében hangsúlyozta, hogy az egyesített ország mindkét felében a legfontosabb feladat a virágzó gazdaság megteremtése. Az ország déli részén fel kell számolni a korrupciót, nyugati orientációjú adminisztráció maradványait, és az egész országot a szocializmus útjára kell vezetni.

A Vietnam északi és déli részéről érkezett képviselők megszavazták az egyesített Vietnam nevének: Vietnami Szocialista Köztársaság. A főváros Hanoi lesz, Saigon a jövőben Ho Si Minh-város néven szerepel majd. Az állami zászló vörös, közepén ötágú sárga csillaggal.

A Hanoi Rádió Le Duan beszédét ismertette megállapította: ami az ország külpolitikáját illeti, a Vietnami Szocialista Köztársaság a többi szocialista országgal együtt harcol az imperializmus ellen, ugyanakkor baráti kapcsolatokra törekszik a világ valamennyi országával, egymás szuverenitásának és függetlenségének tiszteletben tartása alapján.

● London (Reuter)

A brit külügyminisztérium pénteken bejelentette, hogy Nagy-Britannia diplomáciai elismerésben részesíti az egyesített Vietnámot.

(Telefotó — KS)

Hanoiban járókelők nézegetik az egységes Vietnami térképet.

Belejeződött a Duna Bizottság ülésszaka

● Budapest (MTI)

Tegnap véget ért a Duna Bizottság június 14-én kezdődött 34. ülésszaka. A Budapesten sorra került ülésszak munkájáról dr. Valáv Moravec, csehszlovák nagykövete, a bizottság elnöke nyilatkozatában elmondotta: áttekintették a hajózás fejlesztésével kapcsolatos kérdéseket és meghatározták a hajózás fejlesztésével kapcsolatos távlati célkitűzéseket.

Véget ért a szovjet írókongresszus

● Moszkva (TASZSZ)

Pénteken Moszkvában véget ért a szovjet írószövetség hatodik kongresszusa. Az utolsó ülésen tették közzé a csütörtök este megtartott vezetőségválasztás eredményeit. A szovjet írószövetség vezetőségének első titkára ismét Georgij Markov lett. A pénteki záróülésen újabb külföldi delegációk és Magyar Írók Szövetségének üdvözlőlevelét Dobozy Imre, a főtitkára tolmácsolta.

óta ismerjük csak. Az energia a munkavégzés tehetősége. Ez az anyaggal legszorosabban összefügg, és éppoly kevésbé semmisíthető meg, mint maga az anyag. Anyag és energia: ezekkel van dolga a természettudományoknak. Az egyik a természet állománya, a másikban pedig a természet hatalma, ereje nyilvánul meg.”

Schmidt Sándorban a múlt század magyar természettudósainak legkiválóbb tagját tiszteljük, aki sokoldalú felkészültségével, rendkívüli szorgalmával következetesen szolgálta természettudományos világképünk kialakulását. Szülővárosát nem felejtette el, aminek azzal is tanúbizonyságát adta, hogy könyvtárának egy részét a Somogyi-könyvtárra hagyta.

Budapestben halt meg, 1904-ben. Pintér Pál, a neves természettudományi író, 1862-ben született Szegeden. A piarista rendbe 18 éves korában lépett, majd természettudományi és vegytani tanulmányokat Kolozsváron folytatott. Tanári oklevelét 1890-ben szerezte meg, és ezután a rendbreceni, lévai és nyitrai gimnáziumokban tanított. Szaktárgyainak behatóbb művelése érdekében kérte feletteseit, hogy helyezték át Kolozsvárra, mert ott az egyetem közelsége miatt nagyobb lehetőség kínálkozik a kémia és a természettudományok tanulmányozására. Felettesei kérésének eleget tettek, és 1895-ben Kolozsvárra helyezték. Itt közel nyolc évig működött, részt vett az egyetem kutató munkájában, amiről több szakdolgozat is tanúsodik. A század elején került vissza Debrecenbe, és ott tanított haláláig.

Pintér Pál a természettudományi és kémiai ismereteket a felnöttek oktatásában is népszerűsítette, programtervezéseket és szaklapi cikkeket írt e célból. Több iskolai osztálynak szóló természettudományi tankönyveit több kiadást is megérték. A sok gyakorlati fogást és módszert tartalmazó praktikumok kézikönyve, amelyet kémikusoknak, gyógyszerészeknek és orvosoknak írt, az első ilyen tartalmú szakkönyveink között jelent meg 1908-ban. Működésének utolsó állomáshelyén, Debrecenben halt meg, 1915-ben.

(Folytatjuk.)